

MURATHAN MUNGAN'IN YÜKSEK TOPUKLAR ROMANINDA KADIN KİMLİĞİ

Beyhan Kanter*

Giriş

Edebi eserlerde kadın kimlikleri, gündelik yaşam içindeki kaygılarla örülü bir kültürel dokunun bireyin yaşamını şekillendiren yönlerinin yansıtılmasıyla ortaya çıkar. Özellikle toplumsal cinsiyet olgusunun vurgulandığı romanlarda, toplumsal rol ve kadının etkinliği, bir geçişkenlik gösterir. Bu geçişkenlik, zaman zaman bir iktidar savaşına dönüşebilir. Kadın kimliklerinin yaşamsal süreçte konumlanışları da sosyal statüleriyle paralel ilerler. Murathan Mungan'ın Yüksek Topuklar romanındaki kadın kahramanlar, modern zamanların oluşturduğu sosyal statülerinin de etkisiyle bir ontolojik kaygıyı sosyal tenkitle iç içe yaşarlar. Bu kaygı, toplumsal yaşamın dayatmalarının kadın kimliğine etkisiyle ilintilendirilebilir. Nitekim 'erkek erilliğinden kadın dişiliğine' iktidar alanlarının değişimi ve bu değişim sürecinde kadınların verdiği mücadele, birtakım yeni kurgulanmalar oluşturmuştur. Özellikle Yüksek Topuklar romanında, ekonomik bağımsızlıklarını kazanan kadınların oluşturdukları yapay mutluluk alanları ve kendilerini görünür kılma çabaları, zaman zaman dişilikleriyle ön plana çıkma arzularının dışavurumuna yol açmaktadır.

**Yrd.Doç.Dr. Mardin Artuklu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Kadının Aile İçinde Konumlanışı/Mutsuz Çocukluk Süreci

Kadının toplumsal yapıda kendisini tanıması ve konumunu adlandırması aile yaşamıyla öncelenir. Özellikle aile içinde bireylerin birbirleriyle olan ilişkileri, kadının kendi varlığıyla yüzleşmesini destekleyici bir unsurdur. Bu anlamda aile kültürü kadere dönüşür. Zira “her kültür kendini yeniden üretmeye çalıştığından ve akraba grubunun kendine has toplumsal kimliğinin korunması gerektiğinden”(Butler, 2008:143) aile bireyleri sevgi nesnelereni içselleştirmeden önce onları denetim altına almayı/köleleştirmeyi tercih ederler. *Yüksek Topuklar* romanında, kadının aile içinde konumlanışında mutsuz çocukluk döneminin etkilediği kahramanların yaşam duruşları gözler önüne serilmektedir. İdeal bir duruş yansıtma amacıyla olan bu kadınlar için ötekinin gözünde kazandıkları değer kendi yaşam algılarını şekillendirir.

Yüksek Topuklar romanının yalnız ve mutsuz kadın kahramanı Nermin’in yaşamını şekillendiren ve onun ruhsal dönüşümlerini tetikleyen asıl unsur, mutsuz/huzursuz bir aile içinde yetişmesidir. Nermin’in ailesi, aile olmaktan çok istek dışı bir aidiyeti yaşayan bireylerin zorunlu birlikteliğinden oluşmaktadır. Evin içinde adeta nedensiz bir esrarengiz hava vardır. Bu aile bireyleri için sanki ortak işlenen gizli bir suçun gölgesinde yaşama mecburiyeti söz konusudur. Ona göre, ailesini bir arada tutan şey de bir tür suçluluktur. Üç halasının Nermin’in yaşamında tuttukları yer, anne imgesinden daha geniştir. Tek bir çocuk olmanın ve kardeşsiz büyümenin eksikliğini sürekli hisseden Nermin, halalarıyla yaşadığı iletişim sorununu onlarla inatlaşarak üst seviyeye çıkararak reddedilişini kabullenme eğilimiyle onlara karşı bir tepki geliştirir. Halalarının yıllarca kendisinin yargıçlığını yaptığını düşünen Nermin, çocukluk ve ilköğrenlik dönemlerinde her konuda açıklama yapma gereği duymasına rağmen zamanla en etkili silahın suskunluk olduğunu fark ederek onlara davranışlarını/kendisini açıklamaktan vazgeçer. Halaları kendisini oğlan çocukları gibi hep dışarıda gezmekle suçlayarak ve her hareketini babasına şikâyet ederek onu sindirmeye çalışan baskın tiplerdir. Evde halalarının sahip çıkmayan ama denetleyen, kollamayan ama cezalandıran gözleri, hep onun üzerindedir. Halalarının baskıcı tutumlarıyla sürekli yüzleşmek zorunda kalan Nermin, halalarının deyimiyle kötü arkadaşlarının peşine düşüp solcu olmuştur. Bu tutumlardan rahatsızlık duyan Nermin, halalarının inadına onların hoş karşılamadığı davranışlar sergileyerek tepkisini ortaya koyar. Zira halalarda “kolektif ruhun bodrum katından gelen bilinç”(Shayegan, 2007:71) ile sürekli bir ahlaki tedirginlik söz konusudur. Bu bilinç, kendilerini ev yaşamıyla sınırlı tutan kadınların dışı açıl(a)mamalarının bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda sadece Nermin’le değil çevreyle de ontolojik bir uyumsuzluk yaşayan halalar, kendilerini ahlaki bir değerlendirme yapmaya zorunlu birer otorite gibi görürler. Bunda onların yaşama dair gecikmişliklerinin ve yaşama sadece kendi dar çerçevelerinden bakmış olmalarının izleri görülür. Böyle bir yaşam algısı sonucu onların yasakları/buyrukları, kendini reddetme gibi bir dönüşüm sürecindeki Nermin için tetikleyici imge görevine dönüşür.

Hiç evlenmeyen ve marazilikle boğuculaşmış bir yaşam süren halalarının iyi yönlerini kendilerine kötü yönlerini annesine benzeterek Nermin’in annesine karşı düşmanlıklarını

açıkça belli etmeleri de Nermin'in ruhunda birtakım açmazlara sebebiyet vermiştir. Böyle bir çocukluk geçiren ve çocukluk dönemine ait bilinmez korkular taşıyan Nermin, çocukluğunu kendi karanlığı olarak duyumsar. Zira “*üç halası yüzü hep gölgeli bir karanlıkta kalmış bir babaanne ve ölü balık gibi gezen bir baba*”(s.376) yaşamını zorlaştırmıştır. Evde kendisini sığıntı gibi hisseden Nermin'in annesi ise kızını sevmeyi bile herkes uyuduktan sonra yapacak kadar sindirilmiş, ezik bir tiptir. Nermin, evde kimseyle bakışmayan ve sürekli dalgın bir halde bulunan annesinin kendisini sevmediğini/istemediğini düşünür. Annesinin uyuduğunu sandığı zamanlar onu sevmeye gitmesi de evde yaşadığı baskının bir sonucudur. Annesinin ev içinde varlığının yadsınması ve yok sayılması bu kadının anne duyarlılığına dahi gölge düşürmüştür. Öyle ki Nermin, annesinin ölümünü herkesi rahatlatan ve sıkıntıdan kurtaran kimsesiz bir ölüme benzetir. Bu ölüm olayıyla birlikte halaları adeta saklamaya gerek görmedikleri bir rahatlama içine girerler.

Babasının ve annesinin farklı nedenlerle kendisiyle fazla konuşmayışından dolayı Nermin, hiçbir zaman anne baba çocuk olamadıklarını düşünür. Hayatta ulaşamadığı annesiyle babasına bir fotoğraf karesinde ulaşmaya çalışır. Çocukluk döneminde düşlediği sevgi hissine yabancı kalması, onun kişilik gelişiminde engellemeler doğurmuştur.

Kadın Dişiliğinin Egemenliğe/Kimliğe Dönüşme Çabası

Kadınların toplumsal yapı içinde varlıklarını şekillendiren unsurlardan birisi de dişilikleridir. Kendilerini sosyal anlamda kabullendirme çabasının yanı sıra, bazı kadınlar egemenlik alanı oluştururken bedenleriyle kendilerini kurgulama gereği duyarlar. Bu anlamda “dişil olanın “özgüllüğü” böylece, diğer her açıdan tümüyle bağlamından koparılmış olur; bir yandan “kimliği” kurup bir yandan da tekil bir kimlik mefhumunu yalanlayan sınıf, ırk, etnisite ve tüm diğer iktidar ilişkileri eksenlerinden hem analitik hem de siyasi olarak tümüyle ayrı tutulmuş olur.”(Butler,2005:47) Zira kadın, artık toplumsal yapıda kendisini bu yönüyle önelemiştir.

Kadınları önce ayakkabılarının ele verdiğini düşünen Nermin'e göre, kadın dişiliğinin sembolü yüksek topuklardır. Ancak ona göre, yüksek topuklar güzel olsaydı erkekler kullanırdı; oysa yüksek topuklar sadece hız yavaşlatır. Bu düşünüş tarzına rağmen kendisinin de ayakkabılara karşı özel bir düşkünlüğü söz konusudur. Çevresindeki bütün kadınları eleştiren ya da onlara birtakım kişisel özelliklerine göre çeşitli lakaplar takarak onları küçümseyici/aşağılayıcı bir kadın düşmanlığı eğiliminde olan Nermin'e göre, her durumda erkeğin başına bela olan kadın tipinin göstergesi yüksek topuklardır. Yazmayı düşündüğü kitapta özellikle “*o topukların üzerinde yükselen kadınları*”(s.13) anlatmak ister. Çünkü yüksek topuklar, bu kadınların hayattaki duruşlarını yansıtmaktadır. Onların bu ayakkabılarla varlığını göstermeleri her yerde, her iddiaya karşı gösterilen bir tavrın duruşudur. Onun bu temayülünde ve kitabına da *Yüksek Topuklar* adını vermek istemesinin temelinde, Pedro Almodovar'ın “Yüksek Topuklar” filminde izlediği kırılan topuğun simgelediği kadın tipinin etkisi vardır. Ona göre, kadınlar, “*hep beğenilmek ve seçilmek arzusu üzerine inşa edilmiş bir hayat*”(s.110) yaşarlar. Kadınlıkları da hayat boyu ayna

karşısında bir imtihan içinde geçmektedir. Bu imtihan süresince de yüksek topuklar birer simge değer niteliğindedir. Onun bu düşünüş tarzı kadınların dış görünüşleriyle kurmak istedikleri bir yaşam algısına dayanır. Zira bu tür kadınlar için, “süslenmenin iki ayrı yönü vardır: bir yandan kadının toplumsal saygınlığını (yaşama düzeyini, varlığını, çevresini) yansıtmaya yarar, öte yandan da kadının kendine hayranlığının somut simgesidir; hem bir belirti, hem de bir mücevherdir; hiçbir şey yapmamanın acısını çeken kadın, süslenme aracılığıyla varlığını dile getirdiğini sanır”(Beaouvoir,1993:168).

Nermin’in kadın düşmanlığında, kadınların her şeyi planlı yaşamalarını düşünmesi de önemli bir unsurdur. Arkadaşının kendisine beş günlüğüne emanet ettiği beş yaşındaki kızı Tuğde ile ilk karşılaşmasını “*aynı erkeği çılgınca seven iki gözükara rakibenin, en kanlı zamanlarında yüzyüze gelmesi gibi*”(s.15) yorumlaması onun ruhundaki kadın düşmanlığının belirtilerindedir. Küçük kızın kendisiyle hesaplaşmaya geldiği hissine kapılır. Bu ilk yorumlarında yanılmadığını fark eder. Zira modern yaşamın tüketim kalıpları içinde büyüyen ve çokbilmiş bir kız çocuğu olan Tuğde, daha beş yaşında olmasına rağmen dişiliğinin bilincindedir. Nermin, karşısında beş yaşında bir kız çocuğu değil de adeta “*fettan, şuh ve kindar bir kadın*”(s.16) olduğunu düşünür. Tuğde’yle karşılaşması, Nermin’in kadın düşmanlığının bilinçaltından bilincine sızmasına da zemin hazırlar. Tuğde’yi “*erken kadınlaştırılmış*”(s.33) bir küçük kız olarak algılamasına sebep olarak Tuğde’nin kadınlara özenen davranışlarını ve alışveriş merakını görür. Tuğde, ona göre bir kadının bütün yaşlarını bünyesinde barındıran beş yaşında bir kız çocuğudur. Öyle ki “*beş yaşındaki bir kız çocuğu olarak, albümünde yer alan bu fotoğraflara, dünya kadınlık tarihinin bütün pozlarını sığdırmayı başarmış*”(s.95)tır.

Tuğde’yle karşılaştığı andan itibaren kadınlarla ve kendisiyle ilgili düşünceleri birer birer bilincine sızan Nermin, kendisini de çözmeye çalışır. Hayata başkaldırmış, erkekler dünyasının her çeşit engel ve tuzağını savuşturmayı becermiş, kendi başına ayakta kalmayı başarmış bu modern kadın görüntüsünün altında, hayallerinin ve düşlerinin aynı yerde saydığını görmesi içini sızlatır. Nermin, kadın bedeni üzerinden kendisini kurgulamasının sıkıntılarını da özellikle halalarının kendisine yaklaşımlarından dolayı hisseder. Oysa bu kurgulamalarla sürekli sorgulanan kadın ve erkek kimlikleri arasında bir yer edinmeye çalışan bireyler, toplumsal rollerin zorladığı/dayattığı hayallerini bir köşede saklı tutmak zorunda kalırlar. Bu bağlamda Nermin, utanma duygusunun da birçok kadını gereğinden fazla kısıtladığını düşünür.

“Kopuk, yalıtılmış, uzak kendisinin ve öteki insanların bir gözlemcisi, bir yaşam seyircisi olup”(Horney,1998:280) bunu içselleştiren Nermin’in kadınlara dair sorunsallaştırdığı meselelerden biri de kadınların iki soyadı kullanmalarıdır. Ona göre, hem babanın hem de kocanın soyadını taşımakta feminist bir tavır söz konusu değildir. Bu, kadınlara soy kimliğini, hem koca hem baba soyadlarıyla veren erkek vurgusunu katmerlendiren bir tutumdur. Üstelik bu kadar sık değişen ikinci soyadı, feminist kadınların karşıymış gibi göründükleri evlilik kurumuna olan inançlarının da bir ifadesidir. Bu soyadı tutumu, “*artık benim de bir sahibim var*” demenin bir yoludur.

Nermin'e göre, iyi kadın olmak zordur. İyi kadın kalmak daha da zordur. Kadınlar, erkeklere oranla iyi kalmak için bile daha çok mücadele ederler. Çünkü kadınların seçilmek/beğenilmek gibi bir dertleri vardır. Hayatları boyunca hep bir erkek jürisinin karşısında çeşitli yarışmalara katılırlar. Bu bağlamda kadınlar, sürekli merdiven inmek isterler; bu da bakılmak/beğenilmek arzularının bir sonucudur. Zira kadınların varoluşlarını en çok hissettikleri anlar, bakıldıkları, seyredildikleri ama farkında değilmiş gibi davrandıkları anlardır. Bakılmayan kadın, kendisini yeryüzünden silinmiş hisseder. Oysa kadın köleliğinin en zalim bağımlılığı, kadınların seyredilen rolüne mahkûm edilmeleridir. Nermin bu bağlamda, çevresindeki kadınları erkekleri etkilemek için sadece dişiliklerini kullanan bireyler olarak görür. Çevresindeki kadınların analizini yaparken onlara hep eleştirel bir gözle bakar. Bütün hayatlarını “seyredilebilirliklerini” korumaya adanmış ve yaşama böyle bir bakış açısıyla bakan bu kadınların en önemli erdemlerinden biri ise birkaç adım ötesini düşünebilmeleridir. Buna rağmen kadınların kabullenişleri daha kolaydır. Ancak erkekler konusunda kolaylıkla bir kabullenişe geçen kadınlar, kendi ellerine geçirdikleri iktidar olanaklarını hemcinslerine karşı kullanmak konusunda erkeklerden daha zalimdir.

Her kadının kendisinin çok başka olduğuna ve diğer kadınlara benzemediğine inanması ve bunu bir erkeğin görüp dile getirmesinin de hoşuna gitmesi Nermin'e göre kendini hemcinslerinden üstün görme arzusunun bir temayülüdür. Zira kadınların en büyük yanılsızlığı “diğer kadınlarda olmayıp da bir tek kendinde olduğuna inandığı o belirsiz şeye olan sonsuz inancı”(s.374)dır.

Kadının Toplumsal Kimlik Beyanı

Toplumsal yapı içinde rol değişimi ve kadının roller açısından eril duruma gelmesi, iş, meslek, giyim kuşamdaki modernleşmeler, kadının toplum içindeki görünürlüğüne yeni bir meşruiyet kazandırmıştır. Kadını içten içe kemiren ‘dışlanmışlık’ artık yavaş yavaş yerini söz hakkına ve iktidar sahibi olmaya bırakır. Bu dönüşüm, toplumsal cinsiyete dayalı ezilmeyi kullanarak ya da otoriteyi elde tutarak erkek üstünlüğünü görünmez hale getirmeye yönelik kimlik inşalarının bir sonucudur. Yeni ve modern kadın imgesinin boyunduruk altına girmemesi artık gizliden gizliye sosyal statüyle ortaya çıkar. Ancak bu tür kadınlar, “bağımsızlığı seçse bile, yaşamında erkeğe ve aşka yine epey yer ayıracaktır. Çoğunlukla, kendini, kadınlık yazgısını ihmal edecek kadar bir işe vermektan korkar. Bu korku çoğu kez açığa vurulmaz; ama vardır, elbirliğiyle ortaya çıkarılan istekleri yolundan saptırır, sınırlı yapar insanı. Şöyle ya da böyle, çalışan kadın, bu alandaki başarısıyla salt kadınsal başarılarını bağdaştırmak ister; buysa süslenmesine, güzelliğine hatırı sayılır bir zaman harcamasını gerektirmekle kalmaz, daha kötüsü, en önemli ilgilerini dağıtır, böler” (Beauvoir,1993:352). Ancak sosyal statülerini, farkında olarak ya da olmayarak yine bedenleri üzerinden kurgulama eğiliminde bulunurlar. Görünüşte ise insanın yazgısına sirayet eden bedensel yapısıyla kurgulanışını sosyal statüyle ortadan kaldırmak modern kadının temel amaçlarından biridir. Bütün bunlara tepkisel bir yaklaşım sergileyen, başarılı bir grafiker olan ve maddi anlamda rahat bir yaşam süren Nermin, çevresindeki

insanların kayıtsız tutumlarından dolayı ürkek bir yaklaşım sergileyerek kendi ruhunu ve düşündüklerini ele vermekten kaçınır.

Yalnız yaşayan ve “sosyalizm, feminizm, anarşizm, yoga, Uzakdoğu felsefesi, Taocu seks, ikebana kursları, parapsikoloji, sağlıklı beslenme, çevre duyarlılığı, yeşil politika gibi çok çeşitli şeylere bulaştıktan sonra”(s.12) evde nihilist nihilist oturmayı tercih eden Nermin, bu ürkekliğinin öcünü, bir gün yazacağı kitapla almayı düşünmektedir. Sosyal statüsüyle oluşturduğu çevrede, Nermin, sosyalleşme korkusu taşır, az insanın bir arada bulunduğu ortamları tercih eder. İşyerinde de buna önem gösterir. Kendisinin insanlara tahammül edemediğinin farkındadır. İnsanların çoğunu lüzumsuz bulur. Bunda hayatı boyunca çekingen ve tutuk birisi olmasının ve öne çıkmaktan hep tedirginlik duymasının etkileri görülür. Zira o, hep silik olmayı tercih etmiştir. Bir zamanlar savunduğu feminizmden de oldukça uzaklaşmış ve kendi hemcinslerinin haklarını savunmaktan vazgeçmiştir. Şunu da belirtmek gerekir ki; “onun canlılığı, yetenekleri ve coşkusuzluğu yoksunluğu arasında belirgin bir tutarsızlık vardır”(Horney,1998:280).

Kendisini çeşitli fikirlerle bütünleyen Nermin zaman zaman kolektif hafızayı yok sayar. Yaşam algısının üzerine yamalandığı yeni düşüncelerle bir kararsızlık içindedir. Zamanla fikirleri çehre değiştirir. Bunda toplumsal değişimlerin de etkisi vardır. Zira “bütün toplumsal evrimler birer yabancılaşma sürecidir”(Shayegan,2007:44) Ancak onun fikirlerinde çevreyi yönetme arzusu sezilmez. İktisadi gücünü de bu yönde kullanmamıştır. O, bütün değiştirdiği fikirlerle birlikte bir boşluğa düşerek içe çekilmiştir.

Evli Kadın ya da Anne Kimliğinin Yaşama Etkisi

“Toplumun kadına hazırladığı yazgı genel olarak, evliliklerdir. Bugün bile kadınların çoğu evlidir, evlenip ayrılmış ya da dul kalmıştır, evlenmeye hazırlanmakta ya da evlenmediği için dertlenmektedir. Bekâr kadın, ister bundan yoksun kalmış, ister başkaldırmış ya da aldırmamış olsun, hep evlilik kurumuna göre belirlenir.”(Beauvoir,1993:11) Bu durum da kadının yaşam algısını belirleyici bir unsur olarak karşımıza çıkar.

Kadınlara karşı tutumunda eleştirel bir tutum sergileyen Nermin, anne kimliğinden uzak bir kadındır. Çocuklara karşı sevgiden yoksun bir ruhsal özelliğe sahiptir. Onun bu tutumunda, anne sevgisinden yoksun bir çocukluk geçirmesinin etkisi yadsınamaz. Annesiyle aynı evde yaşamasına rağmen halalarının evdeki iktidarı elde tutmaları ve baskın bir rol üstlenerek Nermin’in annesini sindirmeleri, genç kadının anne sevgisini hissedememesinde önemli bir etkidir. Bu anlamda o, model alınacak ideal anne imgesinden uzak kalmıştır.

Nermin, Tuğde’yle karşılaştığı anda aslında çocuk sevmediğini ve çocuklara yarım saatten fazla dayanmadığını fark eder. Ancak Nermin, bu düşüncesine rağmen yakınlarının ya da arkadaşlarının çocuklarına onlarla ilgileniyormuş gibi davranmaktan da kendini alamaz. Öyle ki; etrafındaki çocukların doğum günlerini unutmaz, hoşlarına gidebilecek armağanları almakta hep doğru seçimler yapar. Çocukları yarım saat için gerçekten çok sevdiğini, onlarla olmaktan hoşnutluk duyduğunu ancak yarım saat sonra onlardan kurtulmak istediğinin farkındadır. Çocukların “sürekli ortalıkta dolanıp hep bir şey istemeleri, sürekli bir şey

sormaları, bizim çoktan sıkıldığımız bu dünyanın onlara yeniden yeniden açıklanması”(s.16) Nermin’in sinirine dokunmaktadır. Buna rağmen çevresindeki herkes, onun çocukları çok sevdiği düşüncesindedir. Nermin özellikle “dünyada başka hiçbir şey yapamadıklarından ancak çocuk yapmayı becerebilen, bunu da çok büyük bir marifetmiş gibi etrafa sıvaştıran kadınlardan her zaman nefret” (s.27) eder. Ona göre, bu tür kadınlar buldukları her yerde, çocukları aracılığıyla kendi egolarını etrafa yayarlar. Dünyada annelikleriyle bir yer edinme amacındadırlar. Tek marifetleri olan annelikleriyle “kendi zavallı varlıklarını duymaya, hissetmeye”(s.27) çalışırlar. Bu tür kadınlar, kalabalık ortamlarda çevreye ne kadar iyi bir anne olduklarını gösterme ve buldukları ortamları annelik sıfatlarıyla ele geçirme arzusu duyarlar. Çocuklarıyla ilgilenmeleri adeta kutsal bir göreve dönüşür onlar için. Sürekli çocuklarıyla ilgili konuşulmasını isterler. Çünkü birçok alanda dışına sürüldükleri toplumdaki alabilecekleri takdir ve diğer insanlara karşı yöneltebilecekleri intikam, artık sadece annelikleri sayesinde. Üstelik toplum da böyle kadınların doğup büyüdüğü kadınlardan oluşmaktadır. Anne olmak için herhangi bir uzmanlık belgesinin istenmemesi de şikâyet edilmesi gereken bir durumdur. Annelik, topluma katılma ve dışarıdakilerden biri olmanın şartıdır. Evlenmeyen ve anne olmayan bir kadın, toplumsal belirsizlik içindedir. Zira anne ya da eş sıfatıyla adlandırılmamıştır. Bu nedenle Nermin kendisiyle ilgili çelişkiler yaşar. Çünkü kendisinin sadece işi ve evi bellidir; ama evli kadınların artık her şeyi bellidir. Onlar eş ve anne olmanın getirdiği yükümlülükler ile toplumsal bir sorumluluk içindedirler. Bütün bunlara rağmen kendisini rahatlatan unsur, yine de hayaller kurabilmesi ve belirsiz bir geleceğin özlemine duymasıdır. Dolayısıyla “hâlâ gencim” düşüncesi içindedir. Arkadaşı Hale’nin anneliği överken onun anne olmamasından dolayı küçümseyici üslubu karşısında kendisinin kısır olduğunu söyleyerek bundan kurtulmaya çalışması dikkat çekicidir. Öyle ki Hale’ye “hayatımız hayati anlamayan annelerle geçmedi mi?”(s.161) diye haykırmak gelir. Çünkü böyle anneler/kadınlar için çocuk araçtır. Oysa “çocuk insanın kendini adayabileceği değerli bir girişimdir elbet; ama bütün girişimler gibi, tek başına insanı doğrulayamaz; üstelik yalnız kendisi için istenmelidir, yoksa birtakım varsayımsal çıkarlar için değil”(Beaovoit,1993:160).

Sonuç

Kendilerini sürekli başkasının gözüyle görmek amacıyla olan kadınların kendilerinin farkında olmaları çocukluk sürecindeki cinsiyet ayrımı ile belirginlik kazanır. Bu da kadının toplumsal konumuyla ilgilidir. Yüksek Topuklar romanının kahramanı Nermin’in yaşamını şekillendiren şey de yaşadığı ortamdır. Onun yaşam seçimlerinde çocukluk ortamını yadsımasının izleri görülür. Genç kadının kendini tanıma ve ‘kendini yeniden inşa’ etme süreci, aile ortamının dayatmaları sonucunda ortaya çıkar. Bu bağlamda Nermin’in bireyleşme süreci, içselleştiremediği nesne ilişkilerine verdiği tepkilerle paralel ilerler. Roman boyunca Nermin’in yaşam algısı üzerinden tanıdığımız kadınların eksiklikleri de hep cinsiyet olgusuyla birlikte sunulur. Bu bağlamda Yüksek Topuklar romanındaki kadın kahramanlar, soğuk ve mesafeli ve kendisini diğerlerinden farklı gören bir başka kadının bakış açısıyla yansıtılmıştır.

KAYNAKLAR

- BEAUVOIR, Simon(1993) Kadın, İkinci Cins, (Çev.Bertan Onaran), Payel Yayınları, İstanbul.
BUTLER, Judith(2005)Cinsiyet Belası, (Çev.Başak Ertür), Metis Yayınları, İstanbul.
HORNEY, Karen(1998) Kadın Psikolojisi, (Çev. Selçuk Budak), Öteki Yayınları, Ankara.
MUNGAN, Murathan(2002) Yüksek Topuklar, Metis Yayınları, İstanbul.
SHAYEGAN, Daryush(2007) Yaralı Bilinç, (Çev.Haldun Bayrı), Metis Yayınları, İstanbul.

Özet

Murathan Mungan, Yüksek Topuklar romanında kadın kimliğinin toplumsal yapıdaki konumlanışını kadının iç dünyasıyla birlikte sunmuştur. Romanda toplumsal cinsiyet olgusunu çocukluğundan itibaren hissedilen kahramanın kendi bakış açısıyla öteki kadınları anlamlandırma çabası görülür. Kahraman bunu yaparken bir taraftan da kendi farkındalığına ulaşır. Biz bu çalışmada, Yüksek Topuklar romanındaki kadın kimliklerinin kurgulanışlarını romanın başkahramanı Nermin üzerinden irdelleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Yüksek Topuklar, kadın, kimlik, toplumsal cinsiyet

Abstract

Murathan Mungan, in his novel named Yüksek Topuklar, served the position of the woman identity in the social structure along with woman's inner world. In the novel, an effort to explain other women by the central character who have felt social gender phenomenon dated from her childhood is seen. Character, on the other hand reaches her own awareness during this process. In this study, we will consider the construction of woman identities in the Yüksek Topuklar novel at length over the central character, Nermin.

Keywords: Yüksek Topuklar, woman, identity, social gender